

Det gick långsamt fram men det gick ändå fram

Det har gått långsamt fram men nu är i alla fall golvet i lärarens arbetsrum klart (utom de sista rambräderna) och därmed är alla rum i gamla folkskolan i bruk. Det var duschrum för skolbarnen och det har varit mest arbete att få det tillbaka till ursprungligt skick. Vi rev allting ända fram till stockväggarna och började på nytt. Golvet som hade gjorts om till cementgolv rev vi dock inte utan satte ett trägolv utanpå.

Problemet var att duschrummets golv hade lutning mot golvsilen och det var det värsta arbetet att kila upp underlaget så det blev jämnhögt. Att sätta dit golvbräderna var enkelt jämfört med det eländiga kilandet.

Det var inte möjligt att höja mycket på golvet från cementen uppåt så det blev ett underlag enbart av bräder (22mm). Dessa måste stödas med 40-50 cm mellanrum. Cementgolvet var stadigt men det blev en mängd kilar som fästes vid underlaget med spikproppar.

Först sattes en ram runt hela golvet efter det att de gamla avloppen pluggats. Det var inte så enkelt eftersom de måste kapas jäms med cementen. Då togs alla muffar bort och vanliga proppar passade inte. Men på nätet hittade jag proppar för raka rör. Det var gummitätningar som passade innerdiametern på avloppsrören. Dessutom var avloppet byggt på den tiden då rören hade en annan dimension än idag så det tog en massa tid att hitta rätt proppar.

Golvsilen togs bort helt och röret proppades. Hålet efter golvsilen tätades med cement för att hindra gnagare att komma in den vägen.

Sedan sattes en ram av 15 cm bräder runt golvet och ställdes in till rätt höjd med vattenpass och rakskiva. Det var ett besvärligt arbete för cementen var ganska ojämn utmed väggarna. Då bräderna spändes fast med spikpluggarna så visade det sej att de blev sneda så de måste huggas och hyvlas.

Då underlaget var klart så kunde man sätta dit golvramen (frisen) runt golvet. Det är vissa fördelar med ram även om den inte är absolut nödvändig. Man kan lättare ta upp golvet på nytt genom att ta bort ramen först. Och så är det ganska snyggt med en ram. Märkväl att underlaget är 3-4 cm innanför ramen så att det stöder ändarna på golvbräderna.

Sedan sätter man grålumpapp mellan underlaget och golvbräderna för att undvika knarr och få bättre dämpning. Plast skall man INTE sätta i golvet (eller någonstans överhuvudtaget) för fukten måste kunna luftas uppåt. Annars kan man lätt få hela golvet att ruttna. Ramen fästes bara på två sidor i början så man kan sticka in golvbräderna i spanten. Först då alla golvbräder är på plats så läggs de två sista delarna av frisen.

Snabbaste sättet att tillverka remsor av grålumpapp är att såga av rullen.

Spikpropparna sätts in genom bräderna genom att man borrar hål med en cementborr genom bräderna då kilarna är klara. På det här sneda golvet måste man ha fyra olika längder på propparna (60, 80, 100 och 120 mm) så att de var minst 4 cm inne i cementen. Om de är för långa så går de genom cementen och håller inte fast. Först borrar man hålen och kontrollerar med en spik att det säkert är tillräckligt djupt (proppens längd + 1 cm). Sedan tar man bort spiken ur proppen och knackar ned proppen försiktigt och till sist slår man i spiken i proppen. Man bör slå i den ordentligt så den "drar" och gärna går nån mm in i brädan.

Sedan rullas pappremorna ut och nitas fast i ändarna. I den här skedet kan man ännu reglera höjden på underlaget litet genom att sätta in extra pappremor om det är för lågt eller hyvla litet om det är för högt. Det är nämligen svårt att få kilarna exakt rätt för spikpluggarna drar ned bräderna litet då de slås i och man vill inte gärna ta bort dem på nytt även om det är möjligt.

Nu kan man såga av golvbräderna och sätta in dem i sponten. Frisen skall ha fjädern inåt där man börjar lägga golvet (längst uppe i bilden ovan) för man skruvar fast golvbräderna snett genom fjädern. Noten skall vara inåt i ändan på golvbräderna (tillvänster i bilden ovan). Fjädern är den utstickande delen och noten är skåran. Golvbräderna har spont i ändan också och man skall kapa bort den ända som har not men spara den ända som har fjäder. Detta för att man då golvet är lagt skall kunna fräsa ny not i den avsågade ändan och därefter lägga den sista delen av frisen med fjädern i den frästa skåran.

Golvbräderna knackas ihop med hammare och korta bitar av ett golvbräde. Man får absolut inte slå direkt mot fjädern. Det går inte att spänna ihop golvbräderna utan de måste knackas ihop. Det beror på att friktionen är lättare att överkomma med slag än med spänning. Bara om någon bräda är krokig så kan den behöva spännas. Man står på brädan då den knackas in i sponten

och skruvar fast den utan att stiga bort. Då kan den inte studsas ut ur sponten på nytt lika lätt. Jag har borrarat för skruvarna för även om det är självborrande skruvar så är det mindre risk för sprickor om man borrar före.

Kom ihåg att sätta kilar mellan ram och vägg så att frisen inte spänns mot väggen då man knackar in golvbräderna i sponten. Det måste finnas 1 cm luft mellan fris och vägg. I bilden ovan fungerar yxan uppe till höger som kil och stöd för frisen.

Golvbräderna kan gärna sågas av med en kapcirkel som ger raka ändar i rätt vinkel. Sätt stöd under brädan så den är på samma höjd som sågbordet.

Det har varit bråttom med skogsarbetet och blivit ganska litet tid över för golvläggandet – bara någon kväll då och då. Sist och slutligen var skogsvintern bra fastän den började sent. Efter en dag i skogen så krokmar gubben lätt och blir kvar på soffan. Men golvet blev i alla fall (nästan) klart.

För att återvända till “Det gick långsamt fram” så är det en gammal sjömansvisa från 1800-talet och kallas också “Från Engeland och Skottland” eller “Den gamla briggen”. Den lär finnas i ett femtontal skillingtryck. Jag hörde den nån gång som liten och den har fastnat i minnet. Man kan lyssna på den på

Texten är litet annorlunda nedan men som med gamla

traditionella visor så finns det en mängd olika versioner.

1. Från Engeland till Skottland
där seglade en brigg,
å ruttna var dess master
å trasig var dess rigg.
Vad de gick långsamt fram
men de gick ändå fram!
Vi hurra för den resan
när vi kom till Köpenhamn.

2. Kompassen ombord,
den har vi aldrig haft,
vi segla efter böljorna
å skepparns gamla hatt.
Vad de gick långsamt fram...

3. Lanternan ombord
den har vi aldrig sett,
förutom den som satt uppå
kaptenens näsespets.
Vad de gick långsamt fram...

4. Vi hade inga segel,
vi hissade en särk,
å aldrig hade folket sett
ett sådant underverk.
För de gick långsamt fram...

5. Vi hade ingen styrhytt,
de va ett veaskjul,
å ratten den va gjord utå
ett spinnerockahjul.
För de gick långsamt fram...

6. Å en gång i veckan
så skulle vi ha gröt,
så feck vi åv den mjölken
som uti Nordsjön flöt.

Vad de gick långsamt fram...

7. Å en gång i veckan
så skulle vi ha kött,
de feck vi av den suggan,
som av misströstan dött.
Vad de gick långsamt fram...

8. Vi hade ingen flagga,
men de geck bra ändå,
vi hissa upp vår styrman
sen vi klått´en gul och blå.
Vad de gick långsamt fram...

9. Kaptenen ombord
han va en märklig man,
ibland stod han på däck å skrek:
"I hela fridens namn,
va de går långsamt fram
– men de går ändå fram!"
Vi hurra för den resan
när vi kom till Köpenhamn.